

Проблеми екології: сьогодні і завтра

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА

— **Анатолію Васильовичу, Ви очолюєте один з науково-дослідних інститутів. Пoinформуйте наших читачів, чим займається Ваш заклад?**

— Я працюю у галузі водного господарства України майже 20 років. Останні сім років — директором інституту, який зараз іменується Український науково-дослідний інститут водогосподарсько-екологічних проблем. Аналіз екологічного водогосподарського становища, який ми зробили, свідчить, що природне середовище на Україні знаходиться в катастрофічному стані. Україна займає 2,7 процента території колишнього Союзу. Однак тут розміщено аж 25 відсотків промислового і сільськогосподарського потенціалу. Вже навіть з цього просто порівняння видно, що в нас антропогенне навантаження на наші природні системи набагато вище, ніж в інших регіонах. А якщо взяти Криворізький басейн, Донбас, Причорномор'я, то вже нічого і порівнювати не треба.

Так був створений новий інститут, який, на мою думку, включає вивчення основних питань із зазначеної проблеми. На реалізацію задуму пішло сім років. Впевнений, що роки, затрачені для необхідної кожному з нас справи — дати людям чисту воду, пройшли не даремно. За цим стоїть життя і здоров'я нашого і прийдешніх поколінь народу.

— **Анатолію Васильовичу, що можна сказати про водогосподарсько-екологічний стан у Вашому рідному районі?**

— Щоб дати повну характеристику на поставлене питання, необхідно провести відповідні обстеження, починаючи зі стану малих річок, криниць (в тих, де ще залишилася вода), підземних, водних джерел. Навіть не застосовуючи спеціальних досліджень, можна з впевненістю сказати, що тут не все гаразд.

Погляньте, як зберігаються мінеральні добрива, в якому стані знаходяться гноєсховища, пункти заправки паливом. А як ми до-

ня всіх відкритих водойм, колодязів силами роздрібних лабораторій району. Очолити цю роботу зобов'язаний комітет по охороні навколишнього природного середовища. І екологічна комісія райради. Така робота повинна бути виконана по земельних ресурсах і по повітрю. Це дасть змогу створити екологічну карту району. Необхідно створити систему

спостережень (моніторинг)

ное не лише свій район, а нижче по течії території аж до Чорного моря.

Сьогодні у воді Дніпра в районі водозабору для м. Києва 1300 хімічних сполук.

Не треба думати, що запаси підземних вод необмежені при тих обсягах води, яка подається на Рівне і які планується подавати. Потрібно думати про їх поповнення за рахунок по-

ни. Це зрозуміло. Це предмет окремої розмови. І висвітлював я їх у газетах «Голос України» за 14 червня 1991 р. і «Наша дитина» за 22 лютого 1991 року. Тільки скажу, що своє бачення проблеми я виклав у листі тодішньому Голові Верховної Ради України Л. М. Кравчуку, який вмістив 27 конкретних пропозицій по стабілізації екологічного становища і його

Анатолій Васильович Яцик — уродженець Гоці. Працює в Києві директором Українського науково-дослідного інституту водогосподарсько-екологічних проблем. Має опублікованих більше 70 робіт. В грудні минулого року вийшла його книга «Малі річки України». Підготовлені до друку ще дві.

А нещодавно сталася подія, яка важлива не тільки для А. В. Яцика. Наш земляк став академіком Академії інженерних наук України. А йому всього 43 роки.

Анатолій Васильович одружений. Дружина його з Майкова, працює лікарем. Вони виховують сина і дочку. Анатолій Васильович часто буває в Гоці, тут проживає його мати. Саме батькам і своїй родині вдячний за становлення.

Як зізнався А. В. Яцик, за характером він оптиміст, вірить у народ, у його творчі сили.

Наш кореспондент зустрівся з Анатолієм Васильовичем ЯЦКОВИМ і попросив його відповісти на кілька за-

вали Вас претендентом в кандидати у Президенти України. Ваш прогноз.

— Що ж, і в політиці, і в економіці ще далеко до стабілізації. До всіх нововведень необхідно підходити помірковано і зважено. Створюючи щось нове, потрібно все зробити, щоб воно не було гірше за те, що ми руйнуємо. Люди вже натерпілися від великомасштабних, великодержавних експериментів. Потрібно дати жити людям по-людськи, як це зроблено в цивілізованих країнах світу. Все ж вірю, що незабаром пройде остаточна переоцінка цінностей.

Треба вводити свої гроші і такі, щоб по своїй цінності вони не поступалися долареві.

Я щиро вдячний трудівникам колгоспу «Дружба» з села Бочаниця, які висували мене претендентом в кандидати на Президента України. Пам'ятаю про це і, своєю працею буду старатися оправдати їх високе довіря. Я зняв свою кандидатуру, бо вважаю, що на даний період лише Леонід Кравчук може це

верхневих вод, і над роз-

неуцільного поліпшення.

треба. Складається така думка, що люди хочуть знищити самі себе — в такому стані тут знаходиться вода, земля, повітря.

Відомо, що вода, як той лакмусовий папірець, який реєструє всі наші витвори господарювання. Вона має генетичну пам'ять мільйон років і якщо якась стороння речовина потрапила в неї, так це надовго. Вода — складова нашої природи, самих нас і від того, якою вона буде, залежить, якими будемо ми самі, навіть те, про що ми будемо думати, оскільки ми на 65—75 відсотків складаємося з води. Цього нічим не замінимо природного ресурсу.

Всі ці та багато інших факторів привели мене до думки про необхідність створення нового напрямку пізнання природи — водогосподарської екології. Мої пропозиції були підтримані цілим рядом міністерств і відомств республіки, Кабінетом міністрів України.

Господарства, які заправ- ки пальним. А як ми дотримуємось правил до- тримання водоохоронних зон в басейнах наших річок, про захараченість їх русел годі і говорити. Часом вони перетворені на сміттєприймальники, а як ми дотримуємось правил випасу худоби в заплавах річок, і все стане ясно. Найбільш болюче питання з усіх, мабуть, питна вода. До недавнього часу жителі району користувались водою із колодязів. На сьогодні з відомих причин частина сіл переведена на централізоване водопостачання за рахунок підземних джерел, якість води контролюється по визначених показниках. Справедливо виникає питання. А який стан якості води ґрунтових і підземних вод? Відомо, якщо забруднені поверхневі води, то через певний час будуть забруднені і ґрунтові, а потім і підземні. Не хочу наперед визначати стан справ з якістю води в колодязях, але вважав би за необхідне провести детальне обслідуван-

спостережень (моніторинг) за всіма складовими природного середовища з визначенням постійних контрольних пунктів вимірів, що дасть змогу приступити до створення екологічного банку даних з періодичною публікацією їх у Вашій газеті.

Тоді і люди зрозуміють, що їм нічого турбуватись — є служби, які це роблять.

Тут необхідне поєднання зусиль охоронців природи, лікарів, водогосподарників, агрохіміків.

В районі повинна бути створена показова система «Мала річка» з витриманням всіх досягнень в цьому напрямку. І останнє з цього переліку питань. Збільшується список сіл району, де вводиться централізоване водопостачання і зовсім не будується каналізація і очисні споруди, а ті що є в Гощі, перевантажені втричі. Це означає, що більша частина забруднених стоків попадає транзитом в Горинь, і забруд-

зерхневих вод. І над розв'язанням цієї проблеми необхідно думати вже сьогодні, окрім будівництва шлюзів-регуляторів на Горині. Приклади вирішення подібних технічних рішень в світовій практиці і у нас на Україні є.

Очевидно варто було б подумати підприємливим людям в районі і про бутілювання води. Адже в районі є природні джерела, вода з яких годиться для розливу у пляшки. До цього уже прийшли в розвинених країнах світу. Прийдемо й ми. І чим скоріше, тим краще і вигідніше.

— Оуже, Анатолію Васильовичу, водоекологічна обстановка не тільки в нашому районі, але й в цілому на Україні далека від оптимізму. Однак, що зроблено для поліпшення природоохорони, водних ресурсів нашої держави?

— В нашій розмові я свідомо не зачіпав екологічних проблем есії. Украї-

неуخیльного поліпшення. Всі вони були враховані при підготовці Закону про охорону природи.

Сьогодні ми повинні зробити все, щоб не допускати подальшого забруднення природи. Ми повинні накінець відмовитись від мічурінських підходів до використання природних ресурсів.

Природу потрібно дуже тонко вивчати, щоб, використовуючи її можливості, не завдавати їй болю. Ми її діти, а хто хоче завдати прикроші Матері? Давайте всі разом будемо притримуватись саме таких критеріїв.

— Анатолію Васильовичу, ми ведемо мову весь час про природний аспект нашого життя. Все, як кажуть, наше суспільство хворе, тому обминути питання економіки і політики практично неможливо. Очевидно, що ці питання хвилюють і Вас. Тим більше, що ґрудівники колгоспу «Дружба» нашого району виску-

на даний період лише Леонід Кравчук зуміє найменш болючо провести політичні і економічні реформи України. Тому й працював у комітеті по виборах Президента саме у Кравчукової команді. Зараз Президент набирає собі радників саме з науковців. Це мене також радує. Закінчився період в нашому житті — коли основне було критикувати. Критикуючи щось — пропонуй заміни. На жаль, і наш депутатський корпус не завжди притримується цих принципів.

Користуючись нагодою, вітаю всіх земляків. Хай цей важкий високосний рік буде добрим до всіх нас, принесе злагоду і щастя, а Україна вийде на шлях розбудови, вільної серед вільних, багатой країни, того, чого заслуговує наш працюючий і розумний народ.

— Щиро дякую за розмову.

Інтерв'ю взяв
А. БАБІНЕЦЬ.